

## SADRŽAJ

|                   |           |
|-------------------|-----------|
| <b>UVOD .....</b> | <b>11</b> |
|-------------------|-----------|

### GLAVA I

|                                                |           |
|------------------------------------------------|-----------|
| <b>Subjekti međunarodne trgovine .....</b>     | <b>17</b> |
| 1. Učesnici u međunarodnom biznisu .....       | 19        |
| 2. Preduzeća .....                             | 20        |
| 3. Banke .....                                 | 22        |
| 4. Uloga države .....                          | 23        |
| 4.1. Trgovinska politika .....                 | 25        |
| 4.2. Režimi uvoza i izvoza .....               | 26        |
| 4.3. Zaštitne mere .....                       | 28        |
| 4.4. Nekarinske barijere .....                 | 29        |
| 5. Međunarodne organizacije .....              | 31        |
| 5.1. GATT i STO .....                          | 31        |
| 5.2. Međunarodne finansijske institucije ..... | 36        |
| 5.3. Regionalne integracije .....              | 40        |

### GLAVA II

|                                                                 |           |
|-----------------------------------------------------------------|-----------|
| <b>Forme međunarodnog biznisa i trgovine .....</b>              | <b>51</b> |
| 1. Poslovi kupoprodaje .....                                    | 53        |
| 2. Kompenzacioni poslovi .....                                  | 55        |
| 3. Reeksportni poslovi .....                                    | 58        |
| 4. Poslovi oplemenjivanja .....                                 | 59        |
| 5. Viši oblici poslovno-tehničke saradnje .....                 | 63        |
| 5.1. Dugoročna proizvodna kooperacija .....                     | 64        |
| 5.2. Pribavljanje i ustupanje prava intelektualne svojine ..... | 65        |
| 5.3. Franšizna saradnja .....                                   | 70        |
| 6. Lizing .....                                                 | 74        |
| 7. Faktoring .....                                              | 77        |

|                                                               |    |
|---------------------------------------------------------------|----|
| 8. Usluge izvođenja investicionih radova u inostranstvu ..... | 78 |
| 9. Naučno-istraživačke usluge .....                           | 80 |

### GLAVA III

#### Organizacija i strategija nastupa na internacionalnom tržištu .....83

|                                                  |     |
|--------------------------------------------------|-----|
| 1. Neposredni i posredni nastup .....            | 85  |
| 2. Globalni nastup .....                         | 88  |
| 3. Modeli sopstvene mreže u inostranstvu .....   | 91  |
| 4. Modeli mreže posrednika .....                 | 94  |
| 4.1. Komisionar, posrednik .....                 | 95  |
| 4.1.1. Delokrug i način poslovanja .....         | 95  |
| 4.1.2. Obaveze i odgovornosti u poslovanju ..... | 97  |
| 4.2. Agent .....                                 | 101 |
| 4.3. Distributer .....                           | 103 |
| 5. Povezani-zajednički nastup .....              | 105 |

### GLAVA IV

#### Strategija međunarodnog poslovanja ..... 107

|                                                       |     |
|-------------------------------------------------------|-----|
| 1. Strategija i politika .....                        | 109 |
| 1.1 Istraživanje tržišta .....                        | 113 |
| 1.2. Izvozni kvalitet proizvoda .....                 | 116 |
| 2. Cena .....                                         | 118 |
| 3. Uslovi isporuke: Incoterms pravila .....           | 120 |
| 4. Osiguranje od rizika posla .....                   | 126 |
| 4.1. Osiguranje plaćanja .....                        | 128 |
| 4.2. Osiguranje od ostalih komercijalnih rizika ..... | 132 |
| 4.3. Garancije za izvršenje posla .....               | 133 |

### GLAVA V

#### Operativna realizacija poslova u međunarodnom biznisu ..... 137

|                                             |     |
|---------------------------------------------|-----|
| 1. Ugovaranje .....                         | 139 |
| 2. Ponuda .....                             | 143 |
| 3. Plan prihoda i troškova .....            | 145 |
| 4. Kalkulacije cena .....                   | 148 |
| 5. Zaključivanje posla i otprema robe ..... | 151 |
| 6. Vrsta i značaj dokumentacije .....       | 152 |

## GLAVA VI

|                                                          |            |
|----------------------------------------------------------|------------|
| <b>Sistem i instrumenti deviznog plaćanja .....</b>      | <b>159</b> |
| 1. Devizni sistem .....                                  | 161        |
| 2. Gotovinski instrumenti plaćanja .....                 | 162        |
| 3. Bezgotovinska plaćanja .....                          | 165        |
| 3.1. Menice .....                                        | 165        |
| 3.2. Dokumentarni akreditivi .....                       | 167        |
| 3.2.1. Poslovanje sa akreditivom .....                   | 167        |
| 3.2.2. Vrste dokumentarnih akreditiva .....              | 170        |
| 3.2.3. Dokumenta za naplatu akreditiva .....             | 176        |
| 4. Osiguranje od rizika fluktuacije deviznog kursa ..... | 179        |

## GLAVA VII

|                                              |            |
|----------------------------------------------|------------|
| <b>Carinjenje robe .....</b>                 | <b>185</b> |
| 1. Postupak carinjenja .....                 | 187        |
| 2. Načela međunarodne carinske prakse .....  | 189        |
| 3. Carinski sistem Srbije .....              | 192        |
| 3.1. Carinjenje robe u uvozu .....           | 193        |
| 3.2. Plaćanje uvoznih carina i dažbina ..... | 195        |
| 3.3. Carinska osnovica .....                 | 196        |
| 3.4. Carinski postupak .....                 | 198        |
| 3.5. Carinjenje robe u izvozu .....          | 199        |
| 3.6. Posebni carinski postupci .....         | 200        |
| 4. Uprava carina .....                       | 202        |
| 5. Carinska tarifa .....                     | 203        |

## GLAVA VIII

|                                                                 |            |
|-----------------------------------------------------------------|------------|
| <b>Prateće usluge u međunarodnom biznisu .....</b>              | <b>207</b> |
| 1. Međunarodni transport .....                                  | 209        |
| 1.1. Prevoz železnicom .....                                    | 212        |
| 1.2. Drumski prevoz .....                                       | 213        |
| 1.3. Pomorski prevoz .....                                      | 215        |
| 1.4. Ostale vrste prevoza .....                                 | 217        |
| 2. Savremene transportne tehnologije i kombinovani prevoz ..... | 219        |
| 2.1. Savremene transportne tehnologije .....                    | 219        |

|                                                              |            |
|--------------------------------------------------------------|------------|
| 2.2. Kombinovani prevoz .....                                | 220        |
| 3. Osiguranje od rizika u prevozu .....                      | 223        |
| 4. Preduzeća za usluge međunarodne špedicije .....           | 227        |
| 5. Usluge skladištenja robe .....                            | 230        |
| 6. Usluge kontrole kvaliteta .....                           | 232        |
| <b>ANEKS .....</b>                                           | <b>233</b> |
| Prilog 1. - MODEL POLISA OSIGURANJA KREDITA .....            | 235        |
| Prilog 2. - LISTA SPOLJNOTRGOVINSKIH TROŠKOVA .....          | 239        |
| Prilog 3. - LISTA CARINSKIH POJMOVA .....                    | 241        |
| Prilog 4. - NECARINSKE BARIJERE (ITC) .....                  | 243        |
| Prilog 5. - MODEL POLISE OSIGURANJA PROTIV SVIH RIZIKA ..... | 251        |
| <b>SKRAĆENICE .....</b>                                      | <b>257</b> |
| <b>LITERATURA .....</b>                                      | <b>261</b> |